

WIJKACTIEPLAN PRESIKHAAF

1. Inleiding
2. Wonen
 - 2.1. analyse
 - 2.2. Doelen
 - 2.3. Maatregelen
3. Werken
 - 3.1. analyse
 - 3.2. Doelen
 - 3.3. Maatregelen
4. Leren & Opgroeien
 - 4.1. Analyse
 - 4.2. Doelen
 - 4.3. Maatregelen
5. Integreren
 - 5.1. Analyse
 - 5.2. Doelen
 - 5.3. Maatregelen
6. Veiligheid
 - 6.1. Analyse
 - 6.2. Doelen
 - 6.3. Maatregelen
7. Sport & Cultuur
 - 7.1 analyse
 - 7.2. Doelen
 - 7.3. Maatregelen
8. Achter de Voordeur
 - 8.1. Analyse
 - 8.2. Doelen
 - 8.3. Maatregelen
9. Algemeen
 - 9.1 Sturing
10. Financiën

1. Inleiding

Presikhaaf is de jongste van de Arnhemse Vogelaarwijken. Gebouwd, in de jaren 50-70 van de vorige eeuw, rondom een winkelcentrum met een krachtige bovenwijkse functie en uitstraling naar stad en regio. Indertijd een nieuw concept dat van meet af aan een positief stempel aan de wijk verleende. Dit feit en het kunnen wonen in Arnhem Noord verleende de wijk status en gaf voeding aan een gevoel van trots bij bewoners. Als typische nieuwbouwwijk uit die periode maakt de wijk verder een bleke, wat saaie en voorspelbare indruk. De aanwezigheid van een stadspark, dat in verblijfs-, ontmoetings- en evenementenruimte voorziet is een waardevolle plus, waar door de wijk ook volop gebruik van wordt gemaakt. Eenzijdigheid en gebrekkige kwaliteit van woningen, vooral de hoogbouw, zijn de wijk op den duur parten gaan spelen. In de jaren 80 werd de vervaltrend ingezet. De trots van bewoners werd in toenemende mate vermengd met bezorgdheid en onvrede over de zichtbaar negatieve ontwikkeling. Verloedering, veranderingen in leefstijlen en werkloosheid verleenden hieraan een bittere lading. Dit leidde tot de onvermijdelijke herstructurering die momenteel gaande is. Bouwen van nieuwe woningen en voorzieningen van hoge kwaliteit, zoals een in het oog springend Multifunctioneel Centrum maken de wijk opnieuw aantrekkelijk, ook voor nieuwe bewoners. Wenselijk is dat wijk ook nieuw elan en extra kleur krijgt door verlevendiging van het beeld. In de wijk is ruimte voor het inbrengen van nieuwe functies, bijvoorbeeld in de vorm van kleinschalige bedrijvigheid en initiatieven gericht op scholing en toeleiding naar werk. De aanwezigheid van het winkelcentrum, dat onder de vleugels van de herstructurering wordt vergroot en opgewaardeerd, het complex van de Hoge School Arnhem Nijmegen en het tegen de wijk gelegen moderne industrie- en business park IJsseloord bieden in dat opzicht een kansrijk perspectief. Het Wijkactieplan Presikhaaf kan hierin mogelijk als vliegwiel werken.

Voor de wijk Presikhaaf is in mei 2003 het Ontwikkelingsplan Presikhaaf vastgesteld door de gemeenteraad. Het Ontwikkelingsplan is in overleg met bewoners, de corporaties Vivare, Portaal en Volkshuisvesting, en overige betrokken instellingen tot stand gekomen.

Doelen van het ontwikkelingsplan Presikhaaf zijn:

- verbetering van de leefbaarheid;
- vergroting van de aantrekkelijkheid;
- versterking van de positie van de wijk;
- versterking van de sociaaleconomische basis;
- aanpassing van de woningvoorraad aan de markt, mogelijk maken van wooncarrière;
- verbetering van de voorzieningen.

Resultaten van deze herstructurering zijn:

- 850 sloop, 50 renovatie, 1700 nieuwbouw (toevoeging ca 900). De verhouding sociaal – duur in Presikhaaf West wordt 60-40.
- realisatie van een zorgvoorziening (huisartsen, apotheker/Bethaan);
- realisatie van een woonzorgzone;
- een toegankelijk en aantrekkelijk Park Presikhaaf;
- op basis niveau brengen van de openbare ruimte in de beheergebieden Presikhaaf;
- nieuwbouw 2 multifunctionele centra in Presikhaaf;
- uitbreiding winkelcentrum Presikhaaf met maximaal 8.500 m² bvo detailhandel, horeca en overige voorzieningen;
- reconstructie hoofdwegen Presikhaaf;
- aanleg ecologische zones in Presikhaaf;
- particuliere woningverbetering (600).

De afspraken met de corporaties Vivare en Portaal over de herstructurering van Presikhaaf 1 & 2 zijn vastgelegd in realisatieovereenkomsten. De uitvoering van het Ontwikkelingsplan is in 2004 gestart met de herinrichting van het Park Presikhaaf. Vanaf 2004 is eveneens gestart met het opstellen van het programma Sociale Bouwstenen Presikhaaf onder de titel Presikhaaf doe('t) het zelf. Dat betekent dat er naast de fysieke herstructurering ook een programma is dat gericht is op het versterken van de cohesie in de wijk. Het sociaal programma kent vier bouwstenen:

- Schoon en netjes
- Samenleven en samen spelen
- Problemen achter de voordeur
- Werk en opleiding

Het sociale programma is opgesteld in samenspraak met bewoners in Presikhaaf en wordt uitgevoerd door een kerngroep die bestaat uit bewoners, instellingen, gemeente en corporaties.

In het voorjaar van 2007 is Presikhaaf West aangewezen als Krachtwijk door minister Vogelaar van Wonen, Werken en Integratie (WWI). Doelstelling is om van aandachtswijk naar Prachtwijk te groeien. Volgens afspraak met het ministerie is een Wijkactieplan Presikhaaf opgesteld. In onze visie zijn Presikhaaf West en Oost onlosmakelijk met elkaar verbonden, dit alleen al vanwege het gegeven dat de herstructurering van delen van Presikhaaf West leidt tot verschuiving van problematiek naar delen van Presikhaaf Oost. In dit Wijkactieplan Presikhaaf is er daarom voor gekozen om het totaalpakket voor zowel Presikhaaf West als Oost in beeld te brengen. Verder is integraal op alle thema's de aanpak ingezet. De bestaande afspraken met bewoners en corporaties vormen de basis voor het WAP en zijn ook opgenomen. De extra inzet bovenop de al bestaande afspraken wordt in de maatregelenkaarten inzichtelijk gemaakt.

In juni is er een wijkensessie Presikhaaf georganiseerd waar bewoners en professionals in de wijk aan deelnamen. Per thema is geïnventariseerd wat de problemen en mogelijke aanpak zou zijn. Daarnaast zijn corporaties en instellingen die werken in de wijk via een brief gevraagd om aan te geven welke inzet op de thema's gewenst is en wat ze daaraan zelf kunnen bijdragen. Dezelfde vragen zijn uitgezet binnen de gemeentelijke organisatie. Op basis van de wijkanalyse en de inbreng van bewoners, corporaties en instellingen is vervolgens het Wijkactieplan opgesteld. Het conceptplan is in de wijk gepresenteerd op 14 september. Bewoners en professionals in de wijk maakten van deze gelegenheid gebruik om hun opmerkingen over het conceptplan te geven. Deze opmerkingen zijn verwerkt in het definitieve plan.

2. Wonen

2.1 Analyse

Van de 3840 woningen in Presikhaaf West (inclusief het winkelcentrum) is bijna de helft (Presikhaaf I en II) direct na Wereldoorlog II gebouwd en de andere helft in de jaren zestig (m.n. Presikhaaf III). Een klein deel van de woningen dateert uit de jaren '90 (herstructurering).

Het grootste deel van de woningen is sociale huur (65 %), circa 10 % is particuliere verhuur en circa 25 % koop. Circa 70 % van de woningen bestaat uit meergezinswoningen. De wijk is relatief eenzijdig. Op dit moment en in de komende jaren wordt er in Presikhaaf West fors geherstructureerd. Er is sprake van aanzienlijke sloop en nieuwbouw. Daarnaast zijn er ook veel gebieden waar niet geherstructureerd wordt. Voor deze gebieden is weinig aandacht en ze dreigen verder fysiek en sociaal te verloederen, mede omdat de sociaaleconomisch zwaksten uit de herstructureringsgebieden daar naar toe verhuizen. Planvorming voor het beheergebied is urgent.

In Presikhaaf West wonen 9636 mensen. Er wonen relatief meer alleenstaanden dan in Arnhem als geheel. Er wonen in vergelijking met Arnhem als geheel relatief veel mensen tussen de 20 en 30 jaar. Vooral de leeftijdsgroep tussen 35 en 65 jaar is in verhouding tot het Arnhemse gemiddelde beperkt. Naast onderwijsvoorzieningen zijn er buurtwinkelconcentraties en het Winkelcentrum Presikhaaf dat een regionale functie heeft. Verder zijn er sociaal-culturele voorzieningen. Het vernieuwde park Presikhaaf biedt veel groen en recreatiemogelijkheden. Aan de zuidzijde van het gebied ligt het industrieterrein IJsseloord.

Tot de jaren '80 was de wijk zeer populair bij de bewoners. Oudere bewoners willen daarom graag oud worden in de wijk. Vanaf de jaren '80 zien we een instroom van sociaaleconomische zwakkeren met andere levensstijlen. De leeftijdsopbouw van de wijk weerspiegelt deze tweedeling, die ook tot fricties leidt. Overigens leidt een dalend gemiddeld inkomen ook tot druk op de winkelvoorzieningen in de wijk.

Er is sprake van bodemverontreiniging in een deel van de beheergebieden en luchtkwaliteit door de A12, Avira en industrieterrein Westervoortsedijk. Voor enkele honderden woningen is sprake van geluidshinder.

2.2 Ambitie en doelen

Op het thema wonen wordt al fors geïnvesteerd door de corporaties Vivare en Portaal, de gemeente en overige partijen. Er zijn resultaatafspraken gemaakt op basis van het Ontwikkelingsplan Presikhaaf. De in 2003 in gang gezette herstructurering van Presikhaaf wordt doorgezet. Er wordt echter een verschuiving van de problematiek in Presikhaaf geconstateerd. In de delen van Presikhaaf waar geen fysieke ingrepen plaatsvinden, merken we een concentratie van problemen op. Het is noodzakelijk om de aandacht uit te breiden naar deze delen van Presikhaaf: beheergebied Presikhaaf 1 & 2, Presikhaaf 3 & Over het Lange Water. Dit heeft te maken met de bestaande bevolkingssamenstelling en de nieuwe instroom van bewoners door onder meer verhuizing bij sloop. Voorkomen moet worden dat de aanpak van de ene kant van de wijk niet leidt tot problemen bij de andere kant! Het is gewenst om te investeren in het ontmoeten en het met elkaar delen van de kernwaarden van Presikhaaf zodat ieder zich er thuis voelt. Daarom worden in dit Wijkactieplan extra maatregelen opgenomen voor de beheergebieden.

De ambitie is ervoor te zorgen dat in Presikhaaf een evenwichtige woningvoorraad tot stand komt waardoor de mogelijkheid ontstaat om een wooncarrière in Presikhaaf te doorlopen. Ook de openbare ruimte moet bijdragen aan het prettig kunnen wonen, leren en recreëren in Presikhaaf. Om deze ambitie te kunnen realiseren blijven de doelen uit het Ontwikkelingsplan Presikhaaf van kracht.

Daaraan worden voor het thema wonen toegevoegd:

- De neerwaartse spiraal in de beheergebieden voorkomen en de leefbaarheid vergroten;
- Goed beheer van woningen en openbare ruimte (handhaving);
- Verbeteren van de milieukwaliteit (bodem, lucht);
- Realiseren van extra speelgelegenheid.

2.3 Maatregelen

WONEN			
Wat is het probleem	Wat is het doel	Wat willen er aan doen	Extra
Eenzijdig woningaanbod (90% sociale huur) lage woonkwaliteit en lage bouwfysische kwaliteit, en daarbij horend eenzijdige bevolkingssamenstelling	Gevarieerd woningaanbod, bredere bevolkingssamenstelling, wooncarrière mogelijk maken, leefbaarheid wijk	Voortzetten Ontwikkelingsplan Presikhaaf: Herstructurering Presikhaaf 1 & 2, uitbreiding winkelcentrum Presikhaaf, reconstructie wegen, realisatie zorgvoorziening (Bethaan), Multifunctioneel centrum Presikhaaf West, openbare ruimte en wegen opknappen, ecologische zone aanleggen, particuliere woningverbetering, realiseren woonzorgzone	Deels extra
Verschuiving problematiek naar beheergebieden P1, P2 en P3 en Over het Lange Water door herstructurering	Verdere neerwaartse spiraal in beheergebied voorkomen	Samen met (nieuwe) bewoners, corporaties en gemeente een integrale (wijk)visie en 'brand' ontwikkelen op een veranderend en vernieuwend Presikhaaf, specifiek gericht op het beheergebied.	+
		<i>Extra inzet van corporaties en gemeente om problemen te voorkomen (zie ook hieronder en overige thema's):</i>	
Vervuiling semi-openbare ruimten (portieken)	Beter regulier onderhoud	Aanpassen schoonmaakprogramma's, inzet conciërges door corporaties	+
Slechte tuinonderhoud/erfafscheidingen	Leefomgeving verbeteren / veiligheid vergroten	Aanpak en toezicht op tuinen en erfafscheidingen	+
Concentratie problemen in bepaalde delen beheergebieden	Voorkomen concentratie problemen	Tijdelijke sturing in delen van de wijk op het aanbieden en toewijzen van woningen	+
Achterstallig onderhoud particuliere woningen	Herstel particuliere woningvoorraad	Instrumenten om particuliere woningverbetering te verbeteren (subsidies, aanbieden kennis, dwang)	Deels extra
Achterstallig onderhoud openbare ruimte	Openbare ruimte om basisniveau brengen	Project BGB uitvoeren Koppelen aan participatie bewoners (<i>zie integreren</i>)	Deels extra
		Verkeersveilig maken door 30 km maatregelen in combinatie met uitvoeren BGB	
Vuilnis/afval aan straat, zwerfafval, overlast hondenpoep	Leefbaarheid vergroten	Aanpakken illegale bijplaatsingen rond afvalverzamelpunten door voorlichting, extra	+

WONEN			
Wat is het probleem	Wat is het doel	Wat willen er aan doen	Extra
		inzamelen én handhaven	
		Bewoners betrekken bij opruimen en schoonhouden straat/wijk, bv Straat in actie	+
Bij tijdelijke verhuur van sloopwoningen is weinig tot geen binding met de buurt met als gevolg meer afval op straat	Leefbaarheid vergroten	Extra aandacht voor afval bij te slopen woningen; corporaties maken afspraken met tijdelijke bewoners	+
		Beter schoonhouden van de openbare ruimte en terreinen van corporaties door inzet van woonomgevingploegen (<i>combineren met thema werk</i>)	+
Lastendruk bewoners door isolatieproblemen; CO2 uitstoot	Verminderen CO2 uitstoot én lagere energielasten bewoners	Verlagen van het energieverbruik voor woningen, combineren met nieuwbouw (stadsverwarming) en (particuliere) woningverbetering. Afspraken met corporaties over terugdringen energieverbruik in hun oude(re) woningbezit (in beheergebieden)	Deels extra
Geluidhinder wegverkeer	Verbeteren leefkwaliteit	Bronmaatregelen (bv stil asfalt)	+

3. Werken

3.1 Analyse

In Presikhaaf West, inclusief het winkelcentrum Presikhaaf, zijn 4450 mensen werkzaam (2006) in 365 bedrijfsvestigingen. Relatief veel arbeidsplaatsen hebben betrekking op onderwijs en reparatie en detailhandel.

Van de bevolking heeft 10,4 % een bijstandsuitkering (70 % meer dan het Arnhemse gemiddelde) en is 16,2% werkzoekend. De geregistreerde werkloosheid is daarmee ongeveer de helft hoger dan het Arnhemse gemiddelde. Het gemiddeld besteedbare inkomen in lag in 2003 op € 20.200 (tegenover € 25.600) stedelijk. De afstand tot de arbeidsmarkt is veelal groot.

3.2 Ambitie en doelen

In het sociaal programma voor Presikhaaf is het onderdeel werk tot nog toe onvoldoende naar voren gekomen. Dat was aanleiding om in 2006 het thema "Werk en opleiding" toe te voegen als vierde bouwsteen van het sociale programma Presikhaaf. Er is gestart met een analyse van de werkgelegenheid in de wijk enerzijds en het aanbod van werkzoekenden in de wijk anderzijds. Dat heeft geleid tot het programmaonderdeel Presikhaaf Werkt! Ons uitgangspunt is dat werk hét middel is om te participeren in de maatschappij. Het begrip werk wordt *ruim* opgevat. Het gaat om de drietrapsraket van:

- regulier werk
- regulier werk met plaatsingssubsidie (opstapbanen en individuele plaatsingssubsidie)
- werken met behoud van uitkering (Werken voor de stad)

Het werken met behoud van uitkering is een belangrijk instrument tot participatie van bijstandsgerechtigden die geen kans hebben op regulier werk. Om dit instrument meer individueel te kunnen toepassen vragen wij het rijk om de regelgeving hierover te verruimen.

In het Wijkactieplan worden concrete taakstellingen afgesproken voor de daling van het aantal bijstandsgerechtigden in Presikhaaf. Daarbij wijzen we erop dat door de herstructurering en de daarmee gepaard gaande verhuizingen, het aantal bijstandsgerechtigden in de wijk zal verminderen. Indien de taakstelling daarmee 'vanzelf' gehaald wordt voor de totale wijk Presikhaaf, zullen we de taakstelling tussentijds specifiek bijstellen voor de beheergebieden Presikhaaf.

Bij het thema werken wordt ingezet op de verbinding tussen de sociale, economische en fysieke onderdelen. Bij de activering van mensen naar vormen van werk moet het stedelijke aanbod en wijkgericht aanbod elkaar versterken. Dat betekent dat in de wijk actief gezocht wordt naar concrete mogelijkheden om bewoners en vacatures bij elkaar te brengen én dat wijkbewoners meer gebruik maken van bestaande re-integratie-instrumenten.

Ook de vraagzijde van de arbeidsmarkt is onderdeel van het thema werk. We willen de werkgelegenheid en het ondernemerschap in Presikhaaf behouden en versterken. Dit levert een positieve bijdrage aan de verbetering van de leefbaarheid en de sociale samenhang in de wijk. Een belangrijke economische drager is het Winkelcentrum Presikhaaf, dat de komende jaren fors uitgebreid wordt. Daarnaast wordt gezocht naar nieuwe economische dragers in de wijk die bijvoorbeeld een relatie leggen met de multiculturele bevolkingssamenstelling van Presikhaaf. Gedacht kan worden aan een Presikhaaf wijkbazaar.

De volgende doelen staan centraal op het thema werk:

- Uitstroom van bijstandsgerechtigden naar:
 - regulier werk;
 - regulier werk met plaatsingssubsidie.Taakstelling is om het aantal bijstandsgerechtigden te verminderen met 30% in 4 jaar (van 767 naar 530).
- Participatie van bijstandsgerechtigden door werken met behoud van uitkering (Werken voor de stad).
Taakstelling is om jaarlijks 70 mensen te laten werken met behoud van uitkering.
- Stimuleren van de wijk economie door:
 - Uitbreiden van het Winkelcentrum Presikhaaf;
 - Meer startende ondernemers (behouden) in de wijk.

3.3 Maatregelen

WERKEN			
Wat is het probleem	Wat is het doel	Wat willen we eraan doen	Extra
Onvoldoende werkgelegenheid	Stimuleren werkgelegenheid	Uitbreiden winkelcentrum Presikhaaf (plus 8.500m ² bvo detailhandel, horeca en voorzieningen) in kader van Ontwikkelingsplan Presikhaaf	
		Onderzoeken economische kanszone: minder regels bv bij wijziging bestemming vastgoed, verlaging lasten, stimuleringsregeling voor vestiging en opknappen panden	+
Verpaupering bedrijfspanden	Opknappen bedrijfspanden	Instellen stimuleringsregeling ondernemers voor opknappen panden ondernemers, zie economische kanszone	+
Percentage ondernemers ligt onder het gemiddelde van Arnhem, percentage starters ligt hoger dan gemiddelde.	Meer startende (allochtone) ondernemers in de wijk	Stimuleren ondernemerschap en minder uitval door inzet wijkbedrijfsconsulent in de wijk	+
		Startersprojecten (bv Start Smart)	
		Aanbieden microkredieten, starterkredieten e.d.	Deels extra
		Brede maaltijdvoorziening opzetten (allochtonen)	+
Winkelstrips verloederen	Versterken winkelstrips (tegengaan verloedering en leegstand)	Aanpakken leegstaande winkelstrips, mogelijk functiewijziging	+
Versnipperd aanpak sociaaleconomische thema's	Sturing op de sociaaleconomische aanpak	Instellen van een economische tafel (ondernemers, gemeente, corporaties, instanties) van waaruit initiatieven genomen worden	+
Aantal bijstandsgerechtigden (10,3%) is fors boven Arnhems gemiddelde (6,3%)	30% vermindering van het aantal bijstandsgerechtigden (767 naar 530) vermindert. Uitstroom naar: - regulier werk - regulier werk met plaatsingsubsidie Daarnaast 70 mensen per jaar werken met behoud van uitkering (Werken voor de stad)	Stedelijk en wijkgericht aanbod moeten elkaar versterken door actief in de wijk te zoeken naar concrete mogelijkheden om bewoners en vacatures bij elkaar te brengen, bv via inzet wijkconsulent; Meer gebruik maken van bestaande re-integratie instrumenten	Deels extra
		Participatiecentrum/klussendienst: burgers met afstand tot werk of participatie in de wijk samenbrengen om op zoek te gaan naar activiteiten waar bewoners/ondernemers/instellingen	+

WERKEN			
Wat is het probleem	Wat is het doel	Wat willen we eraan doen	Extra
		in de buurt behoefte aan hebben.	
	Koppelen projecten Ontwikkelingsplan aan scholing/werk	Opleiding hovenier, gastvrouw/gastheer	+
		Afspraken bij sloop/nieuwbouw met aannemers over inzet werklozen/stagiaires	+
Jeugdwerkloosheid meer dan Arnhems gemiddelde	Terugdringen jeugdwerkloosheid	Werkprojecten voor jongeren opzetten, naar voorbeeld Vitesse betrokken	+
		Leerwerkplaatsen opzetten	+
	Terugdringen werkloosheid en schooluitval	Stages/leerwerkplekken bij ondernemers Winkelcentrum Presikhaaf, bedrijventerreinen Ijsselloord 1 & 2; Jongerenstageloket via Aanpakcentrale (<i>zie ook leren & opgroeien</i>)	+

4. Leren & opgroeien

4.1 Analyse

In de wijk is een groot aantal onderwijsvoorzieningen aanwezig, zoals primair onderwijs, voortgezet onderwijs, het ROC Rijn IJssel, en een vestiging van het Aretheem College (praktijkschool, vmbo en vmbo+). Aan de noordzijde van het park Presikhaaf bevindt zich de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HBO). Veel van deze onderwijsvoorzieningen (gebouwen) zijn verouderd.

Binnen het beroepsonderwijs speelt er vooral het probleem van het afstemmen van de stagemarkt op het aanbod van leerlingen. Een deel van de studierichtingen in het onderwijs is niet gericht op de arbeidsmarkt. Dat leidt tot een aanbod van jongeren waar geen plek voor is op de arbeidsmarkt. In het primair onderwijs is sprake van segregatie, dat geldt zowel voor de scholen in Presikhaaf West als in toenemende mate in Presikhaaf Oost.

Het aantal melding van schoolverzuim is toegenomen tussen 2004/5 en 2005/6 (van 5,6% naar 6,8% van het totaal aantal meldingen).

4.2 Ambitie en doelen

In het Ontwikkelingsplan Presikhaaf zijn afspraken gemaakt over de vernieuwing van de onderwijsvoorzieningen. Er wordt op dit moment door gemeente en scholen al fors geïnvesteerd in de nieuwbouw. Het ROC Rijn IJssel bouwt een nieuwe school van 10.000m² waar 2600 deelnemers hun plek gaan krijgen (Administratie & Ondernemerschap, Uiterlijke verzorging en Orde & Veiligheid). De HAN blijft vernieuwen en bouwt onder meer als eerste hogeschool in Nederland een waterstoflab. Het Aretheemcollege bouwt een nieuwe school waarin drie schoolrichtingen bijeenkomen in één locatie. In Presikhaaf West wordt op dit moment het Multifunctioneel Centrum Presikhaaf West gebouwd waarin onderwijs, opbouwwerk, politie, jongerencentrum, kinderopvang en de bibliotheek gevestigd worden.

De vernieuwing van de onderwijsvoorzieningen is echter nog niet klaar. Gezien de omvang van de wijk is in het Ontwikkelingsplan Presikhaaf gekozen voor twee multifunctionele centra in de wijk. Dat betekent dat ook in Presikhaaf Oost een Multifunctioneel centrum gevestigd wordt. Hierbij wordt gedacht aan een koppeling met sportvoorzieningen.

Met de nieuwbouw zijn prachtige voorzieningen in de wijk aanwezig voor scholing. Een breed educatief aanbod ontbreekt echter nog. Door in de MFC's te gaan samenwerken wordt dit aanbod de komende jaren gerealiseerd. Ook het ROC en het Aretheem willen meer verbinding leggen tussen het onderwijs in hun school en de mogelijkheden en vragen in de wijk Presikhaaf. Het Aretheemcollege gaat de buurt bijvoorbeeld aanbieden dat gebruik gemaakt kan worden van het schoolrestaurant en wil stages verzorgen bij milieueducatie en op de stadsboerderij, beiden gevestigd in Park Presikhaaf. Het ROC Rijn IJssel gaat de opleiding Administratie & Ondernemerschap en het nabij gelegen Winkelcentrum Presikhaaf aan elkaar verbinden. Het ROC wil ook tussen de opleiding SPW/Educatie en enkele welzijnsactiviteiten in de wijk een relatie leggen. Dit leidt enerzijds tot meer stagemogelijkheden voor leerlingen die aansluiten bij de opleiding (en daarmee voorkomen van voortijdig schoolverlaten) en anderzijds tot extra handen in de wijk.

Ook de Hogeschool Arnhem-Nijmegen heeft aangeboden om hun kennis en kunde te investeren in de Prachtwijken van Arnhem. In de nadere uitwerkingen van de Wijkactieplannen wordt dit aanbod verder geconcretiseerd (stages, onderzoek e.d.)

Doelen van het thema Leren & Opgroeien zijn:

- Tot standkoming van twee Multifunctionele Centra als hart van de wijk;
- Aanbieden van een breed educatief aanbod (vergroten ontwikkelingskansen kinderen, informatie/advies/hulp aan kinderen en ouders, versterken betrokkenheid ouders, tegengaan segregatie);
- Verminderen schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten;
- Bevorderen spelen (ontwikkeling)/ voorzieningen voor jongeren;
- Realiseren van een Centrum Jeugd & Gezin (inzetten op gezinscoaches; opvoedingsondersteuning), mogelijk gekoppeld aan de MFC's.

4.3 Maatregelen

LEREN & OPGROEIEN			
Wat is het probleem	Wat is het doel	Wat gaan we eraan doen	Extra
Verspreide en verouderde voorzieningen, te weinig samenwerking	Realiseren 2 multifunctionele centra Presikhaaf als hart van de wijk West: 2 scholen, wijkcentrum, peuterspeelzaal, jongerencentrum Push, bibliotheek, Wijkwinkel etc. Oost: scholen, wijkcentrum, peuterspeelzaal etc.	Fysiek: Nieuwbouw multifunctioneel centrum Presikhaaf West en Oost Inrichting buitenruimte MFC Beheer MFC	Deels extra
	<i>Samenwerking binnen mfc (brede scholen):</i>	<i>Programmatisch: samenwerking scholen en instellingen binnen multifunctionele centra in breed educatief aanbod:</i>	
Merendeel kinderen is van allochtone afkomst en heeft moeite met leren en taal	Vergroten ontwikkelingskansen kinderen	Taalstimulering in peuterspeelzalen en onderbouw, versterking educatief aanbod met kind/ouder/wijkgerichte programma's	+
		Door taalspraakontwikkeling wordt de taalstimulering versterkt	+
		Sociale vaardigheden versterken	+
		Verbinden onderwijsprogramma met kunst, cultuur en sport	+
Problemen in gezin bedreigen ontwikkeling kinderen	Inzet op ondersteuning gezin / Ondersteuning in opvoeding	Gezinsondersteuningsprogramma's Relatie met centrum Jeugd en Gezin leggen	+
Gemêleerde samenstelling wijk met verschillende opvoedmilieus. Ouderbetrokkenheid aandachtspunt.	Versterken betrokkenheid ouders om schoolresultaten kinderen te verbeteren	Informatie aan ouders en versterken oudercontacten	+
		Ouderbijeenkomsten / inzet ouders bij activiteiten school met als neveneffect taalontwikkeling ouders	+
Segregatie in onderwijs	Tegengaan segregatie/ heterogene schoolpopulatie	Wijkscholen actief onder de aandacht brengen van wijkbewoners	+
		Extra openstelling bibliotheek om gemêleerdheid bezoek aan MFC te vergroten	+
Basisschoolkinderen zijn onder schooltijd thuis / op straat; vaak met oneigenlijke ziekmelding.	Tijdige verzuimsignalering en adequate verzuimaanpak	Structureel inschakelen van schoolarts bij ziekteverzuimmelding van leerlingen. Gezamenlijke aanpak door schoolarts, leerplichtambtenaar en politie.	+

LEREN & OPGROEIEN			
Wat is het probleem	Wat is het doel	Wat gaan we eraan doen	Extra
		Preventieve aanpak voortgezet onderwijs door onder meer: consulenten leerling-zaken voeren bij verzuim vroegtijdig preventieve gesprekken met leerlingen / ouders. Het handhavingaspect wordt zo vroeg mogelijk ingezet.	+
Voortijdig schoolverlaten	Meer leerlingen met een startkwalificatie, structurele afname van het aantal voortijdig schoolverlaters	Afspraken tussen gemeente en ROC's (convenant) toepassen op de wijk: <ul style="list-style-type: none"> - begeleidingsprojecten tijdens de stage of leerbaan, betere voorbereiding op stage - elke voortijdige schoolverlater in beeld brengen en zorgen voor (her)plaatsing naar school, werk, zorg zorgstructuur bij ROC's 	+
		ROC Rijn IJssel ontwikkelt activiteiten van de opleidingen Economie en Pasvorm handel rondom het Winkelcentrum; SPW, Educatie rondom Welzijnwerk in Presikhaaf	+
		70 jongeren een traject bieden, vergelijkbaar Vitesse Betrokken	+
Tekort aan speel & ontmoetingsplekken voor kinderen en jongeren	Mogelijkheden voor spelen en ontmoeten; overlast beperken, afname aantal risicojongeren onder de 12 jaar	speelruimteprogramma, hangplekprogramma, sportveldprogramma (<i>zie ook sport</i>)	+
Overlast hangjongeren	Overlast beperken en jongeren activeren/stimuleren om gebruik te maken van voorzieningen	Outreachend jongerenwerk	+
Er is steeds meer vraag om hulp en zorg rondom jeugd en gezin	Een laagdrempelige plek voor ouders voor informatie of advies én een gecoördineerd aanbod van hulp en zorg rondom jeugd en gezin	Realiseren van een centrum voor Jeugd en Gezin	+

5. Integreren

5.1 Analyse

38 % van de inwoners behoort tot een etnische minderheid (Arnhem 17%). Turken vormen de grootste etnische groep van allochtone afkomst (16 %), Marokkanen 5%. In Presikhaaf West wonen 636 potentieel inburgeringsplichtigen. Het feitelijke aantal inburgeringsbehoefigen wordt veel hoger geschat. Achterstanden hebben betrekking op taal en kennis van de samenleving, waardoor mensen onvoldoende in staat zijn om zelfstandig te functioneren in werk, in de wijk en op school. Er bestaan irritaties tussen allochtonen en autochtonen. Deels heeft dit te maken met de instroom van vooral allochtonen en een oude op Presikhaaf gerichte middengroep die naast elkaar leven. Er is sprake van relatieve geslotenheid van de allochtone gemeenschap. Allochtonen doen wel mee aan concrete activiteiten in de woonomgeving (bijv. Oppassen, schoonhouden van trapportalen en trottoirs) maar weinig aan allerlei overleggen. De verhoudingen leiden tot een relatief grote verhuisgeneigdheid.

5.2 Ambitie en doelen

Binnen het thema integreren wordt onderscheid gemaakt tussen inburgeren en ontmoeten. In het eerste geval betreft de wettelijke plicht om in te burgeren. Binnen het onderdeel ontmoeten gaat erom de ontmoeting tussen bewoners te stimuleren.

Het inburgeren is de eerste stap in het integreren. Het behalen van het inburgeringsexamen is daarbij het eerste doel. De stap van het inburgeringsexamen naar participeren is niet vanzelfsprekend. Voor inburgeraars met als einddoel werk, loopt het inburgeringstraject naast het re-integratietraject. Voor de groep inburgeraars met als einddoel OGO (opvoeding, gezondheid en onderwijs) is de stap naar participatie niet altijd gewaarborgd. Het gaat vaak om gehuwde vrouwen. Ook het inburgeringstraject is voor deze groep vaak niet haalbaar en een voorbereiding hierop is nodig om de slaagkans te verhogen.

Om de sociale cohesie in de wijk te vergroten stellen wij het onderdeel Ontmoeten centraal. Het gaat hierbij om de ontmoeting tussen diverse groepen bewoners:

- allochtone en autochtone bewoners;
- jong en oud;
- nieuwe bewoners en huidige bewoners.

Voor Presikhaaf willen we zorgen dat de ontmoeting tussen de bewoners die in de nieuwbouw komen te wonen en de huidige bewoners gestimuleerd wordt. Het Multifunctionele centrum zal daar een rol in hebben doordat ontmoeting plaatsvindt bij de diverse voorzieningen.

In de beheerbuurten wordt de aanpak van het project 'buurt in actie' voortgezet. Hierbij wordt ingezet op laagdrempelige en kleinschalige ontmoetingsmomenten in de buurt, straat en het portiek.

Doelen van het thema integreren zijn:

- Het wettelijke aantal inburgeringstrajecten voor inburgeringsplichtige bewoners uit Presikhaaf aan te bieden. Dit betreft de Wet Inburgering en de Regeling Vrijwillige Inburgering
 - De prestatieafspraken voor Presikhaaf West betreft 246 trajecten per jaar voor 2008 en 2009.
 - De prestatieafspraken voor Presikhaaf Oost betreft 41 trajecten per jaar voor 2008 en 2009.
- De ontmoeting tussen bewoners te stimuleren met als doel sociale cohesie te bevorderen.

INTEGREREN → INBURGERING			
Wat is het probleem	Wat is het doel	Wat willen er aan doen	Extra
Wet inburgering uitvoeren	Voldoen aan de prestatieafspraken over het aantal inburgeringstrajecten	In totaal 1.650 inburgeringstrajecten in te zetten in Arnhem in 2008 en 2009. Doelstellingen: 90% leidt tot een inburgeringexamen, 70% hiervan slaagt, na het slagen zal 25% doorstromen naar werken en 40% naar een vervolgtraject gericht op maatschappelijke of sociale participatie.	
		287 trajecten per jaar voor inburgeringsplichtigen in Presikhaaf	
Weinig integratie door veel verschillende nationaliteiten en taalbarrières		Allochtone bewoners wegwijs maken in de wereld van instanties, huren en wonen	+
Voor allochtone vrouwen is inburgeringexamen vaak niet haalbaar	Slaagkans allochtone vrouwen op inburgeringexamen vergroten	Extra ondersteuning allochtone vrouwen door voorbereidingstrajecten	+
		Samenwerkingsprojecten met verschillende instanties, gericht op het versterken van maatschappelijk participatie van allochtonen	+

INTEGREREN → ONTMOETEN			
Wat is het probleem	Wat is het doel	Wat willen er aan doen	Extra
Gemis aan betrokkenheid en saamhorigheid in de buurt, tussen bewoners	Samenwerking en wederzijds begrip bevorderen	Per straat de sociale contacten versterken door gerichte straatacties / -activiteiten: burens!	+
		Aanpak conform Buurt in Actie: portiekgesprekken etc.	+
		Activiteitenprogramma (voortzetten thema Samen leven Samen Spelen) in overleg met bewoners opstellen	+
		Ontmoeting in MFC (<i>zie leren & opgroeien</i>)	
	Oude en nieuwe bewoners met elkaar in contact brengen	Activiteiten organiseren gericht op kennisuitwisseling / samenwerking tussen bewoners van verschillende generaties en uit verschillende culturen	+
Betrokkenheid bewoners bij plannen is de afgelopen jaren gegroeid. Deelname allochtonen blijft beperkt.	Betrokkenheid bewoners vasthouden en deelname allochtonen bevorderen	Voortzetten ondersteuning bewonersparticipatie bij Ontwikkelingsplan en Prachtwijk, met nadruk op betrokkenheid allochtonen	+

6. Sport en cultuur

6.1 Analyse

Sport

De buitensportvoorzieningen in Presikhaaf liggen decentraal wat ongunstig is voor de wijkbinding en de bereikbaarheid voor vooral de jonge jeugd. Er is in Presikhaaf een redelijk aantal sportverenigingen actief die ook redelijk georganiseerd zijn. Daardoor is de potentie om georganiseerd te sporten in Presikhaaf aanwezig. De instroom van wijkbewoners, vooral van de jeugd is veel lager dan gemiddeld. Dat geldt niet voor de stichting Budosport Arnhem die vooral een breedtesport aanbod heeft en zich richt op alle bewoners. De sportverenigingen in alle prachtwijken hebben moeite met het vinden van vrijwillig kader en hebben te maken met jeugd met gedragsproblemen.

In alle prachtwijken vindt sportbeoefening vooral in ongeorganiseerd verband plaats via Sportbuurtwerk en welzijnswerk. De binding met het verenigingsleven is in het algemeen minder groot bij allochtonen doordat zij in hun cultuur er niet mee in aanraking zijn gekomen.

Sportparticipatie van jeugd in verenigingsverband ligt in Presikhaaf ongeveer 30% lager dan in andere wijken. Voor ongeorganiseerd sporten is dat 10%. Volwassenen sporten 20% minder, allochtonen 30%.

Bij veel ouders wordt de relatie tussen sport en gezondheid (overgewicht) niet onderkend en maakt van de opvoeding geen deel uit. Dit geldt specifiek voor allochtone ouders. Zo'n 40 % van de bewoners in alle prachtwijken hebben te kampen met overgewicht.

Kunst en cultuur

Zowel het beleven van als actief deelnemen aan kunst en cultuuruitingen, is voor vele bewoners onbereikbaar. Enerzijds vanwege beschikbaarheid en betaalbaarheid, anderzijds vanwege het ontbreken van traditie in en vertrouwdheid hiermee. Stedelijke kunst en cultuurvoorzieningen als aanbod zijn versnipperd en ontbreken in de wijk. De beperkt aanwezige Presikhaafse cultuurverenigingen hebben moeite om leden te vinden en te binden. Een impuls vanuit het stedelijke aanbod en een bijdrage van de wijkgeoriënteerde cultuurverenigingen kan een positieve bijdrage leveren aan de beleving van kunst en cultuur in de wijk. Het Multifunctioneel centrum zal in het breed educatief aanbod ook het onderdeel kunst en cultuur opnemen.

Vanuit het programma Sociale Bouwstenen is het project Kijk Presikhaaf Nou! gestart. Doel is de beleving van de wijk op een positieve, prikkelende manier door en voor alle bewoners, jong en oud. Er wordt aangesloten bij de historie van de wijk maar vooral ook bij het nieuwe Presikhaaf.

6.2 Ambitie en doelen

Sport

Het beleven van sport, het samen sporten, het vieren van successen, het leren incasseren van teleurstellingen, etc. zijn elementen die sport, naast de pure fysieke beleving, tot een waardevol element maken van onze samenleving.

In de wijk worden wekelijks enkele tientallen extra sportactiviteiten aangeboden. Een eigentijdse voorziening als het Cruijff court is zeer gewenst. In aansluiting hierop zullen ouders worden aangesproken om hun kinderen te stimuleren om deel te nemen, waarbij de onderwerpen bewegen, voeding en gezondheid nadrukkelijk in relatie tot sport onder de aandacht zullen worden gebracht. Het doel is uiteraard tweeledig: het bevorderen van actieve sportbeoefening en het de daarmee samenhangende gezondheidsverbetering en bestrijding van overgewicht.

Onder andere via het programma van de Multifunctioneel centrum wordt aan jeugdigen geleerd zich zowel binnen verenigingsactiviteiten als in ongeorganiseerd verband, anders te gedragen.

Gestreefd wordt naar een verhoging van de sportparticipatie van 5% door jong en oud, waarbij de allochtone bevolkingsgroep extra aandacht krijgt.

Kunst en Cultuur

Het beleven van kunst en cultuur, het actief deelnemen aan kunst en cultuur en het creëren van kunst biedt mensen een andere en bredere oriëntatie op zichzelf en de omgeving waarin ze leven. Ook de sociale cohesie wordt groter doordat bewoners door het maken of organiseren van kunst en cultuuractiviteiten leren samen te werken. Deze uitgangspunten leiden tot een aantal doelen:

- het vergroten en ontwikkelen van de creativiteit van bewoners;
- het tonen van (eigen) kunst aan publiek;
- het bevorderen van samenwerking en integratie;
- bewoners in contact brengen met kunst.

6.3 Maatregelen

SPORT & CULTUUR			
Wat is het probleem	Wat is het doel	Wat willen er aan doen	Extra
Sportparticipatie in Presikhaaf ligt 20% lager dan stedelijk gemiddelde, voor allochtonen 30%, voor jeugd tot 16 is dat 10% lager.	Verhoging sportparticipatie met 5% in vier jaar van jong en oud		+
		Realiseren van een Cruyffcourt Presikhaaf inclusief activiteitenplan	+
		naschools sportaanbod (analoog aan BOS-project) op Cruyffcourt, multifunctionele scholen	+
		Opleiden van 5 werkloze jongeren tot sportleiders (ism Cios en Johan Cruijff Foundation). <i>Relatie thema werk</i>	+
Allochtone ouderen bewegen te weinig	Allochtone ouderen bewegen meer	Voortzetten Bewegen op Recept voor allochtone ouderen	+
40% van bewoners heeft overgewicht in Presikhaaf (en overige krachtwijken)	Bestrijding van overgewicht	Zie bovenstaande. Daarnaast deel sportaanbod koppelen met gezondheid.	
		Peutergymnastiek met koppeling coaching ouders in beweging voeding en sport	+
Onvoldoende aandacht voor sport in combinatie met spel	Kinderen en ouders bekend maken met speelplekken in de wijk	Rond spelcontainers kinderen gericht kennis laten maken met verschillende vormen van buiten spelen	Deels extra
		Pleintjessport	+
Beperkte deelname van jongeren en wijkbewoners aan kunst en cultuur	Wijkbewoners activeren en toeleiden naar kunst en cultuur, cohesie bevorderen	Basisschoolleerlingen in aanraking brengen met uitingen van kunst, cultuur en nieuwe media, <i>zie thema Leren & opgroeien</i>	+
		Stimuleren van actieve kunstbeoefening / amateurkunst via breed toegankelijke cursussen en workshops.	+
		Programma cultuur in de wijk opzetten	+
		(kunst)ateliers stimuleren	+

7. Veiligheid

7.1 Analyse

Veiligheid is een van de meest genoemde onderwerpen bij het realiseren van de prachtwijken. (Gevoelens van) onveiligheid veroorzaken dat bewoners zich ongemakkelijk en niet thuis voelen in hun eigen woonomgeving. Vaak komen deze gevoelens niet voort uit harde bedreigende situaties, maar veel meer uit situaties waarin sprake is van overlast (vooral ook door hangjeugd), vervuiling, en het niet handhaven van regels. Ook leegstand van winkels draagt hieraan bij. Deze zaken hebben een negatieve invloed op de uitstraling van blok, straat, buurt en veroorzaken dat bewoners zich achtergesteld voelen bij andere burgers en andere delen van de stad.

Door het langdurig ontbreken van consequente handhaving in brede zin hebben (delen van) buurten zich kunnen onttrekken aan de samenleving, zijn er op sommige plaatsen eigen regels en normen ontstaan en zijn mensen niet meer bereid en in staat om anderen aan te spreken dan wel de overheid in te lichten over wat zij in hun woonbuurt zien gebeuren.

In Presikhaaf geven leegstaande panden en steeds jongere kinderen die zich bezighouden met licht criminele activiteiten (waaronder inbraken in garages), een onveiligheidsgevoel aan bewoners en vooral de ouderen onder hen. Omdat het gevoel bestaat dat weinig met aangiften gedaan wordt is de aangiftebereidheid in de wijk dalende. Bij sommige gezinnen is sprake van ernstige en cumulatieve problemen (waaronder huiselijk geweld en verwaarlozing). Privacyregels en te weinig samenwerkingsgerichtheid leiden ertoe dat de zorg voor deze gezinnen suboptimaal is.

7.2 Doelen en ambitie

Het moet weer gewoon worden om elkaar en regels die we hebben afgesproken te respecteren. Mensen die dit respect niet kunnen opbrengen, ook niet na er langdurig en consequent op te zijn aangesproken, zullen daarvan de gevolgen moeten ondervinden. Het inzetten van de methodiek van de integrale handhaving (zie achter de voordeur) biedt de mogelijkheid om mensen die zich onttrekken aan de regels, actief en verplichtend te benaderen.

Het is van belang dat er op straat voldoende toezicht is. Goed op elkaar afgestemde inzet van de wijkagent, de wijktoezichthouder, stadswacht, de wijkonderhoudsploeg e.a. komen hieraan tegemoet. Wij sluiten inzet van particuliere beveiliging ook niet uit. Functionarissen dienen aanspreekbaar te zijn voor de wijkbewoners.

Want niet alleen 'blauw' staat voor veiligheid. Ook beter beheer en betere kwaliteit van de openbare ruimte, dragen bij aan het gevoel van veiligheid en de tevredenheid van bewoners over de eigen woonomgeving. Bijvoorbeeld middels het realiseren van toezicht op vervuiling, woongedrag en naleving van verkeersregels.

7.3 Maatregelen

Veiligheid			
Wat is het probleem	Wat is het doel	Wat willen er aan doen	Extra
Er is te weinig toezicht op straat	Er is voldoende toezicht op straat	Maatregelen: 1) Inzet wijkpreventieteam (samenwerking wijkagent, BOA's, e.a.) 2) Intensief beheer van openbare ruimte afgestemd op wat wijksgewijs nodig is. (zie ook wonen) 3) Bewoners formuleren (afrekenbaar) top 5 van veiligheids/overlastpunten, die gerealiseerd worden 4) Indien nodig: particuliere beveiligers.	+
Preventie ontbreekt. Alleen de symptomen worden bestreden.	Preventie realiseren.	Jeugd actief aanspreken. Onderwijsprogramma's met veiligheid als thema	+
Er zijn enge plekken in de wijk/ sloopplekken	Enge plekken zijn weer veilig / Sloopplekken zijn kortdurend	Enge plekken in kaart brengen en aanpakken, bijvoorbeeld door ze te verlichten, camerabewaking	+
Criminaliteit, inbraken en vernielingen bij bedrijven in de wijk	Afname criminaliteit, inbraken en vernielingen	Stimuleren Keurmerk Veilig Ondernemen uitbreiden voor heel Presikhaaf	Deels extra
Overlastproblemen	Overlast is verdwenen	Inzet methode integrale handhaving	+
Terugdringen regelovertreiding	Regels worden nageleefd	Aanpak door gemeente van overtreders, leegstand woningen, etc.	+
Er zijn 12- jongeren die veel overlast veroorzaken en die politiecontacten hebben.	Deze jongeren zijn aangepakt en hebben hulp gekregen.	Actief benaderen risicogezinnen (Project Zet in op 12 – speciaal samenwerkingsproject gemeente, bureau jeugdzorg, etc. voor deze doelgroep)	+
Overlast hangjongeren		<i>Zie thema leren & opgroeien</i>	

8. Achter de voordeur

8.1 Analyse

Achter de voordeur is een term die aangeeft dat de ervaring leert dat veel gezinnen in vooral de prachtwijken in meer of mindere mate problemen ondervinden bij het vormgeven van hun dagelijkse leven. Het betreft hier een scala van problemen, waaronder problemen in de materiele sfeer, met opvoeding, relaties, huisvesting, schoolverzuim, verwaarlozing, politie/justitie, huiselijk geweld, etc. Deze problemen kunnen afzonderlijk van elkaar voorkomen, maar ook in combinatie met elkaar. In het laatste geval wordt de term multiprobleemgezin gebruikt. Veel van deze multiprobleemgezinnen, maken zich niet als zodanig naar de hulpverlening bekend en hebben, vaak langdurig, ernstig te lijden onder de probleemsituatie waarin zij verkeren. De omgeving weet vaak dat een dergelijk gezin er is, maar niemand kan enige invloed uitoefenen. Ook de hulpverlening staat machteloos als deze gezinnen de deur voor hulp gesloten houden.

Daarnaast zijn er in de prachtwijken gezinnen en individuen bekend, die door hun gedrag in meer of mindere mate overlast veroorzaken. Deze gezinnen, waarvan er in absolute aantallen gerekend hooguit enkele tientallen in een wijk wonen, zijn vaak in hoge mate sfeer- en imagobepalend voor de directe omgeving. Ook dit zijn gezinnen die moeilijk of niet benaderbaar zijn voor hulpverleners en handhavers. Het zijn de gezinnen waarvan de professionals zeggen dat ze er niet binnen komen, waardoor problemen vaak heel lang in stand blijven.

Voor de reguliere hulpverlening zijn inmiddels wachtlijsten aan het ontstaan.

In Presikhaaf is als onderdeel van het programma Sociale Bouwstenen, het casusoverleg Zorg gestart op initiatief van Vivare. De signalen die de corporaties Vivare en Portaal in de huisbezoeken oppakken worden besproken in het casusoverleg. Dit overleg coördineert en pakt de problemen aan van huishoudens in de buurten waar herstructurering plaatsvindt. Deze aanpak is onlangs verbreed naar de beheergebieden in de wijk.

8.2 Doelen en ambitie

Doel is om deze gezinnen te helpen en overlast te verminderen en wel langs de volgende werkwijze:

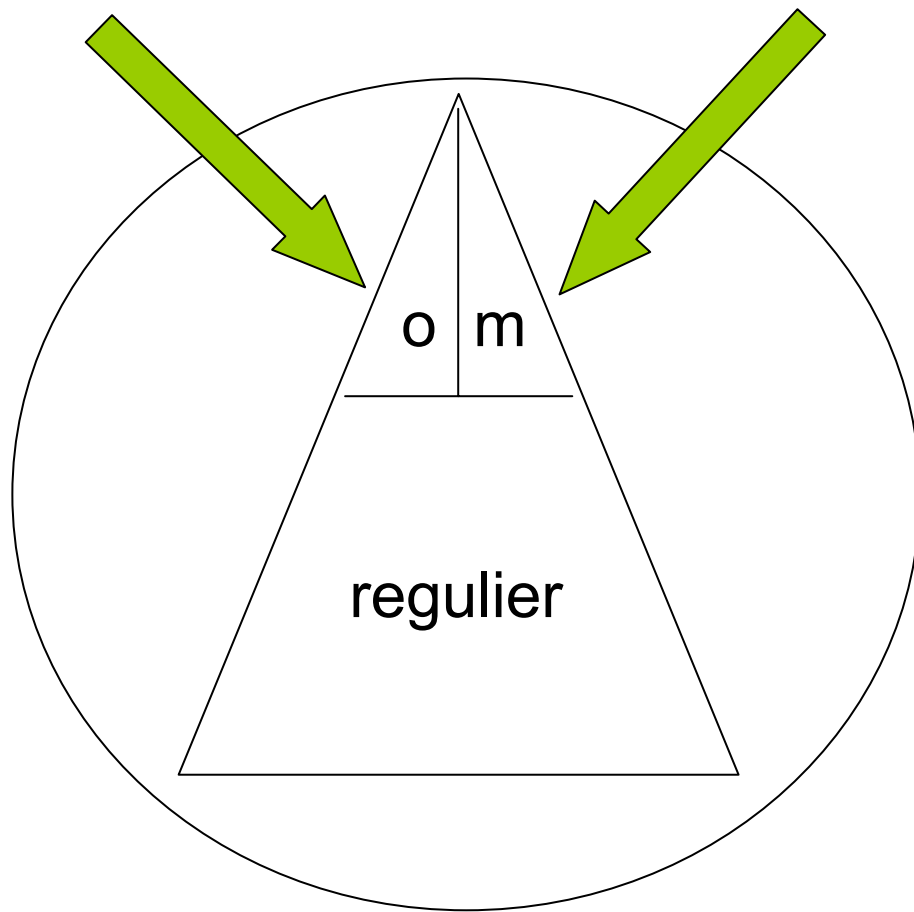
Met achter de voordeuractiviteiten wordt geprobeerd individuen en gezinnen te helpen om hun problemen te verminderen dan wel op te lossen. De overlastgevende gezinnen worden opgespoord door een zogenaamde handhavingstafel, een samenwerking van alle in de wijk actieve handhavingorganisaties. Indien de noodzaak daartoe is wordt eenzijdig en verplichtend met deze gezinnen contact opgenomen om hen te manen hun overlastgevende gedrag te stoppen. Daarmee gepaard gaat een hulpaanbod om te voorkomen dat de gezinnen nog verder afglijden en om hen te helpen de goede weg weer in te zetten. Volharding in het overlastgevende gedrag heeft gevolgen met als uiterste consequentie gedwongen verhuizing uit de wijk.

Ook de multiprobleemgezinnen kunnen bij de handhavingstafel worden gemeld. Zij worden indien nodig ook eenzijdig verplichtend benaderd. Bekeken moet worden hoe het bestaande casusoverleg Zorg Presikhaaf kan aansluiten bij de integrale handhavingsaanpak zodat er versterkte inzet ontstaat. Van alle andere gezinnen met problemen wordt verondersteld dat zij de weg naar de hulpverlening weten te vinden dan wel dat zij op basis van vrijwilligheid, eenzijdig door de hulpverlening worden benaderd.

Een en ander conform bijgaand model:

Handhaving

Sociaal



O= Overlastgevende bewoners

M = Multiproblem

ACHTER DE VOORDEUR			
Wat is het probleem	Wat is het doel	Wat willen er aan doen	Extra
Gezinnen verkeren in meervoudige probleemsituaties, dan wel veroorzaken overlast	Gezinnen helpen/overlast doen afnemen	Systematiek integrale handhaving inzetten / Centraal meldpunt- contactpunt	Deels extra
Gezinnen in de wijk hebben schulden die zij op eigen kracht niet meer kunnen oplossen.	Het helpen van wijkbewoners bij het verminderen dan wel oplossen van hun schulden, ook door actieve benadering	Schuldhulpverlening inzetten	+
In de wijk ontstaat een wachtlijst voor het maatschappelijke werk.	Wachtlijst wegwerken, mensen helpen bij directe problemen.	'regulier' maatschappelijk werk versterken.	+
Huiselijk geweld	Oplossen, verminderen huiselijk geweld	Inzet gespecialiseerde hulpverleners. Hanteren convenanten huiselijk geweld, eengerelateerd geweld.	+
Er is sprake van eengerelateerd geweld	Aanpakken en voorkomen eengerelateerd geweld	Aanpak: zelfredzaamheid/weerbaarheid vergroten, veiligheid verzekeren, e.d.	+
Overlastgevende gezinnen en gezinnen met meervoudige problematiek hebben extra hulp nodig wanneer zij verplichtend worden aangesproken op hun problemen.	Gezinnen helpen om tot ander gedrag te komen dan wel problemen op te lossen.	Inzet gezinscoaches Maatschappelijk werk en WIG variant), zorgcoördinatie	Deels extra
Idem	Preventieve benadering	Voorkomen van vervuiling, depressiviteit, maatschappelijke uitval ed.	+
Niet gebruik voorzieningen	Bewoners maken gebruik van voorzieningen waarop ze recht hebben	Voorzieningencheck	+
Onvoldoende voorlichting op gezondheidsgebied	Groepsvoorlichting aan bewoners	Groepsvoorlichting door Gezondheidscentrum Bethaan	+

9. Algemeen

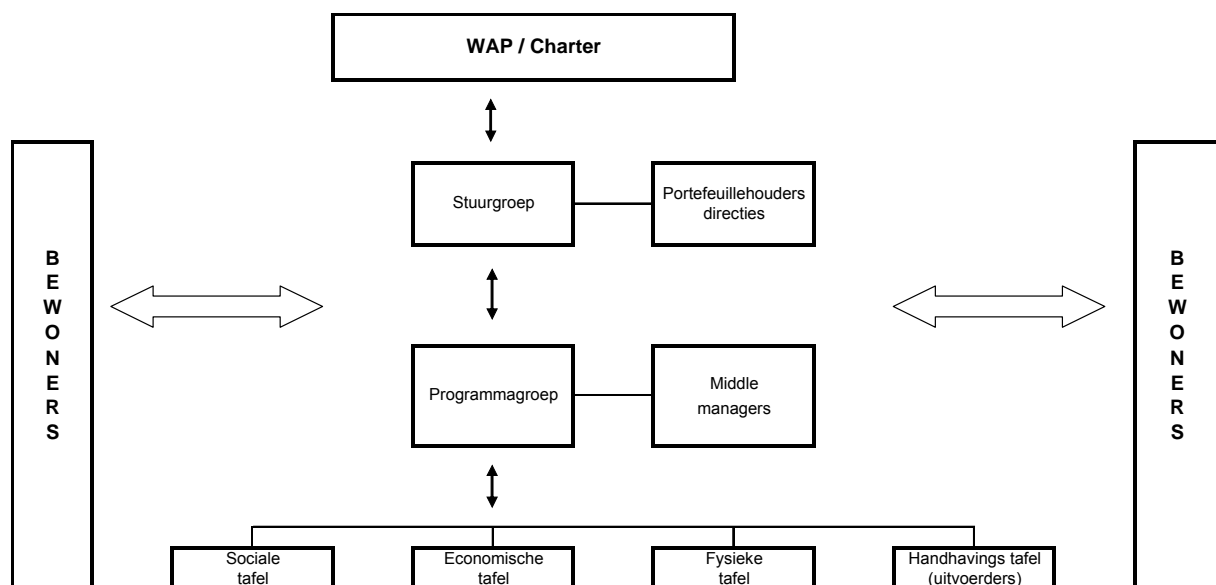
9.1 Sturing

Gemeentelijke sturing op de realisering van de prachtwijken.

De gemeente Arnhem heeft er voor de realisering van de prachtwijken voor gekozen om in de volle breedte op alle thema's in te zetten zodat de wijken daadwerkelijk kunnen groeien naar Prachtwijken. Het gaat om de bewoners, om veranderingen, aanpassingen en verrijking in hun directe woon en leefomgeving. Dat betekent dat er een fijnmazig stelsel van samenwerkingspartners en activiteiten gerealiseerd gaat worden dat middels krachtige regie van de gemeente moet worden aangestuurd. Van groot belang is de positie van de wijkbewoners. Zij moeten kunnen aansluiten en beïnvloeden.

Om deze aansturing te realiseren kiezen wij voor het in de wijk het Broek beproefde model van de wijktafels.

Schematisch ziet dat er als volgt uit:



Deze structuur vormt de basis. In enkele wijken wordt reeds gewerkt met het wijktafelmodel. Er zijn ook op diverse fronten stuurgroepen actief. In de komende tijd werken we aan het zo breed mogelijk operationeel maken van dit model, dan wel aan aansluiting op wat er aan goeds bestaat.

10. Financiën

Thema	Wat doen we al		Wat vragen we extra		
	Gemeente	Corporaties	Incidenteel	Structureel per jaar	Totaal over 4 jaar (afgerond)
Wonen					
Verbetering woningaanbod			€ 3.600.000	€ 0	€ 3.600.000
Inrichting openbare ruimte			€ 13.250.000	€ 0	€ 13.300.000
Milieu			€ 225.000	€ 0	€ 200.000
Totaal Wonen	€60.000.000	€380.160.000	€17.075.000	€0	€17.100.000
Werken					
Stimuleren werkgelegenheid			€ 2.528.000	€ 175.000	€ 3.200.000
Aanpak werklozen			€ 19.000	€ 13.000	€ 100.000
Totaal Werken	€13.640.000	€480.000	€2.547.000	€188.000	€3.300.000
Leren & Opgroeien					
Brede school / MFC (fysiek en programma)			€ 7.862.000	€ 1.318.000	€ 13.100.000
Speel- en ontmoetingsplekken			€ 152.000	€ 3.000	€ 200.000
Centrum Jeugd & Gezin			€ 0	€ 26.000	€ 100.000
Voortijdig schoolverlaten			€ 313.000	€ 31.000	€ 400.000
Totaal Leren & Opgroeien	€22.034.000	€535.000	€8.327.000	€1.378.000	€13.800.000
Sport & Cultuur					
Sport en spel			€ 50.000	€ 170.000	€ 700.000
Kunst en cultuur			€ 36.000	€ 113.000	€ 500.000
Totaal Sport & Cultuur	€11.314.000	€70.000	€86.000	€283.000	€1.200.000
Integreren					
Inburgeren			€ 0	€ 31.000	€ 100.000
Ontmoeten / Sociale bouwstenen / Burgerinitiatieven			€ 0	€ 325.000	€ 1.300.000
Totaal Integreren	€1.416.000	€1.138.000	€0	€356.000	€1.400.000
Veiligheid					
Achter de voordeur	€348.000	€778.000	€49.000	€484.000	€2.000.000
TOTAAL PRESIKHAAF	€108.752.000	€383.860.000	€28.084.000	€2.968.000	€40.000.000
Waarvan Presikhaaf-Oost					€ 11.800.000
TOTAAL PRESIKHAAF-WEST					€28.200.000